

TURINYS

Apie Beatričę Poter 6

PASAKOS

Pasaka apie triušėlį Petriuką	7
Pasaka apie voveriuką Riešutuką	21
Glosterio miesto siuvėjas	37
Pasaka apie triušiuoką Benjaminą	53
Pasaka apie dvi negeras peles	69
Pasaka apie ponią Adatiną	85
Pasaka apie paštetą ir alavinį kaušėlį	101
Pasaka apie žveją Jeronimą	119
Pasakojimas apie baisiai blogą triušiuoką	131
Pasakojimas apie katytę Mažytę	139
Pasaka apie kačiuką Mažiuką	147
Pasaka apie antį Janiną	159
Pasaka apie Šteponą Ūsuotį, arba Kačiukas tešloje	173
Pasaka apie Šleputės vaikučius	197
Pasaka apie Ryžį ir Rapsą	209
Pasaka apie pelę Švaruolę	223
Pasaka apie Timį Tipčių	235
Pasaka apie poną Lapiną	251
Pasaka apie paršiuką Glotnių	281
Pelytės Virvytės eilėraščiai	309
Pasaka apie miesto pelę Jonį	317
Cecilijos Petražolės eilėraščiai	331
Pasaka apie paršelį Robinzoną	339

KITI KŪRINIAI

Trys pelytės	385
Sena katė veidmainė	388
Lapinas ir Gandras	393
Triušių Kalėdos	397

APIE BEATRIČĘ POTER

Beatričė Poter (Beatrix Potter) gimė Londone 1866 metais ir augo pasiturinčioje šeimoje. Jos vaikystė – saugi ir aprūpinta Viktorijos laikų mergaitės vaikystė. Vienintelis jos brolis Bertramas buvo šešeriais metais jaunesnis. Kai jis išeidavo į mokyklą, Beatričei nuolatinę draugiją sudarydavo mylimi gyvūnėliai, kuriuos ji laikė mokytis skirtame kambaryje. Jai labai patiko stebėti, kaip jie elgiasi, ir juos piešti. Kiekvieną vasarą Beatričės tėvas trims mėnesiams išnuomodavo sodybą kaime – iš pradžių Škotijoje, paskui Ežerų krašte. Per tas ilgas atostogas Beatričė ir Bertramas galėdavo susipažinti su kaimo bei gamtos pasauliu, stebėdavo augalus bei gyvūnus, daug apie juos sužinodavo.

Beatričės Poter kaip vaikų rašytojos ir iliustruotojos šlovė prasidėjo 1902 metais, kai Frederiko Vornio (Frederick Warne) leidykla išleido jos *Pasaką apie triušėlį Petriuką*. Skaitytojai tą knygelę pamėgo iškart, vos tik jai pasirodžius, tad iki 1910-ųjų Beatričė kasmet sukurdavo maždaug po dvi naujas knygas. Už jas gauti pinigai suteikė šiokio tokio savarankiškumo, ir, nors vis dar gyveno Londone kartu su tėvais, 1905 metais ji nusipirko pirmąjį ūkį, sodybą Ežerų krašte, kaime, kuris vadinosi Prie Sorio (Near Sawrey), o sodybos pavadinimas – Kalvos Viršūnė (Hill Top). Tą sodybą, ūkį bei jo apylinkes ji ėmė vaizduoti savo kūrinuose. Kai kuriose iliustracijose matyti Ežerų krašto vaizdai, nepasikeitę iki šiol.

1913 metais, būdama keturiasdešimt septynerių, Beatričė ištekėjo už Viljamo Hiliso (William Heelis), vietinio advokato, ir nuo tada Sorio kaimas tapo jos nuolatiniais namais. Kūryba pasitraukė į antrą planą – daugiausia jėgų dabar buvo skiriama avininkystės ūkiui. Taip pat buvo perkama vis daugiau nuostabaus grožio Ežerų krašto žemės sklypų, taip siekiant išsaugoti kraštovaizdį. Po mirties (1943 metais) ji paliko valstybei daugiau kaip 4000 akrų (maždaug 1600 hektarų) žemės ir penkiolika ūkių, sodybų.

PASAKA APIE TRIUŠELĮ PETRIUKĄ

1902

APIE ŠIĄ KNYGĄ

Neklaužados triušelio Petriuko nuotykius pono Makgregoro darže Beatričė Poter pirmiausia aprašė ir nupiešė 1893 metais laiške Noeliui Muerui (Noel Moor), savo buvusios guvernantės sūneliui. Po septynerių metų, išspausdinusi keletą atvirukų ir sulaukusi sėkmės, ji prisiminė ir tą laišką, jį papildė ir parengė nespaltvotą paveikslėlių knygelę. Keletas leidėjų jos atsisakė, todėl Beatričė išleido ją pati, norėdama padovanoti savo giminėms ir draugams.

Netrukus Frederikas Vornis irgi sutiko ją išleisti, jeigu autorė piešinius nuspelvins. Taigi knyga pasirodė 1902-aisiais ir kainavo vieną šilingą (5 pensus). Pripažinimas atėjo iškart ir neblėsta iki šiol. Greitai besikeičiantys įvykiai, žavus pagrindinis veikėjas, jaudinančios gaudynės ir laiminga pabaiga, nepaprasta dermė su išdailintomis iliustracijomis – štai tokie vaikų literatūros klasikos bruožai, lemiantys amžiną šios knygos žavesį.

GYVENO kartą keturi triušukai:

Šleputė,
Plaušytė,
Baltauodegė
ir Petriukas.

Gyveno jie su mama urve
po didžiulės eglės šaknimis.

– O dabar, brangučiai, –
vieną rytą pasakė senoji
mama Triušienė, – bėkit
pasilakstyti po laukus arba
takeliu. Tikrai nelįskit
į pono Makgregoro daržą.

Jūsų tėveliui tenai atsitiko
nelaimė: ponia Makgregor
iš jo padarė paštetą.

– Taigi bėkite sau ir
neišdykaukite. Aš išeinu.

Mama Triušienė pasiėmė
pintinę ir skėtį ir iškeliavo
mišku pas kepėją. Tenai
nusipirko kepalą juodos
duonos ir penketą
bandelių su uogiene.

Šleputė, Plaušytė ir
Baltauodegė buvo labai
klusnios triušytės, jos nubėgo
takeliu rinkti gervuogių.

O štai Petriukas
buvo neklaužada, jis
nuskuodė tiesiai į pono
Makgregoro daržą

ir šmurkštelėjo pro vartų apačią!

Pirmiausiai jis paragavo
salotų, paskui užkrimto
pupelių ir galiausiai
sugrauzė keletą ridikėlių.

PASAKA
APIE VOVERIUKĄ
RIEŠUTUKĄ

1903

APIE ŠIĄ KNYGĄ

1901-aisiais Beatričė Poter su šeima vasarojo Lingholme, Ežerų krašte. Jų vasarnamis stovėjo ant Derventvoterio ežero kranto. Iš ten ji parašė laišką aštuonerių metų Norai Muer (Norah Moore), savo buvusios gubernantės dukrelei, kuriame pasakojo apie voveres: „Senoji ponija, gyvenanti ežero saloje, sako, kad, jos manymu, vos tik subręsta riešutai, voverės tuoj ir atkanka pas ją per ežerą. Tik aš nesuvokiu, kaip jos per tą ežerą perplaukia! Galbūt pasidaro mažus plaustelius?“ Tai, kas rašoma laiške toliau, labai primena istoriją apie Riešutuką – įžūlų voveriuką, kurį galų gale nubaudžia senasis ponas Rudaplunksnis – pelėda, kuri atliko laiške minimos ponios vaidmenį.

Pabaigusi šią knygą, Beatričė Poter dedikavo ją Norai. Daugelyje piešinių pavaizduotas nuostabus Derventvoterio ežeras, kuris beveik nepasikeitęs iki šių dienų.

ŠI PASAKA – apie uodegą. Mažo rusvo voveriuko, vardu Riešutukas, uodegą.

Riešutukas turėjo broliuką Liepsnuką ir daugybę pusbrolių ir pusseserių. Visi jie gyveno miške, netoli ežero.

Vidury ežero buvo sala, priaugusi visokių medžių ir lazdynų, o ant tų lazdynų noko riešutai. Tarp medžių stūksojo drevėtas ąžuolas, jame namus buvo įsirengusi pelėda – senasis ponas Rudaplunksnis.

Vieną rudenį, kai
riešutai jau buvo
subrendę,
o lazdynų lapai
pašviesėję ir pageltę,
Riešutukas su
Liepsnuku bei visi
kiti voveriukai
išsigavo iš miško ir
patraukė ežero link.

Iš medžio šakų jie
pasidarė plaustelius
ir nusiųrė į Pelėdos
salą rinkti riešutų.

Visi kaip vienas
gabenosi po mažą
maišelį, yrėsi dideliu
irklu, o išpūstos uodegos
jiems atstojo bures.

Be to, jie plukdė dovanų
senajam Rudaplunksniui –
tris riebias peles,
kurias padėjo jam ant
slenksčio prie durų.

Tada Liepsnukas ir kiti
voveriukai – visi kaip
vienas – žemai nusilenkė
ir mandagiai paprašė:

– Pone Rudaplunksni,
maloniai prašome
leisti mums pasirinkti
riešutų jūsų saloje.

O štai Riešutukas pasirodė
kaip baisiausias akiplėša.
Jis striuoksėjo priešais
Rudaplunksnį it koks raudonas
vyšniukas ir dainavo:

Įmink mįslę keturgyslę
apie ponaičiuką:
Raudonas ponaitis, pilve akmenaitis!
Nepažįsti ponaičiuko?
Pagalvok dar trupučiuką:
Visas visas iš mėsos – tik
pilvukas kaulo!

Na, toji mįslė sena kaip
pasaulis... Rudaplunksnis
į Riešutuką nė nežvilgtelėjo.
Jis ramiai ramiai užsimerkė
ir ėmė snausti.

GLOSTERIO MIESTO SIUVĖJAS

1903

AŠ NUSIPIRKSIU VEIDRODĮ ŽŪTBŪT,
TRIS TUZINUS SIUVĖJŲ PASIKVIESIU.
Viljamas Šekspyras, *Ričardas III*

APIE ŠIĄ KNYGĄ

Iš visų savo knygų pati Beatričė Poter *Glosterio miesto siuvėją* (*The Tailor of Gloucester*) mėgo labiausiai. Tikrą istoriją, kurios pagrindu sukurta ši pasaka, ji pirmą kartą išgirdo svečiuodamasi pas pusseserę Karoliną Haton (Caroline Hutton), gyvenusią netoli Glosterio miesto. Vienas siuvėjas šeštadienio rytą esą palikęs nebaigtą siūti liemenę Glosterio merui ir labai nustebė, kai pirmadienį rado ją visiškai užbaigtą, trūko tik vienos kilpelės sagai, nes „visai pasibaigė siūlai“. Iš tikrųjų tą darbą slapta užbaigė du siuvėjo padėjėjai, o Beatričės Poter kūrinyje jį užbaigia rusvakailės pelytės. Be to, viskas dedasi Kūčių vakarą, – kai visi gyvūnai kalba; kai kur įterpta Beatričės mėgstamų liaudiškos kilmės eilėraščių, o tai suteikė pasakai papildomo žavesio. Knyga buvo dedikuota kitai Muerų dukrelei, šįkart – Fredai, nes... „tu labai mėgsti pasakas ir dabar sergi“.

SENAIS špagų, perukų ir ilgask-
Svernųjų švarkų, išsiuvinėtų gė-
lėmis, laikais, – kada vyrai dar
dėvėdavo rauktinukus ir auksu ap-
vedžiotas liemenes iš rumbuoto
šilko ir taftos, – Glosterio mieste
gyveno siuvėjas.

Nuo aušros iki tamsos jis sėdė-
davo savo dirbtuvėleje Vakarinių
Vartų gatvėje – prie lango, ant
stalo, sukryžiuavęs kojas.

Ištisą dieną, kol būdavo šviesu,
išsidėliojęs aplink save atlaso, bal-
tos medvilnės su smulkiom gėly-
tėm bei žvilgančio šilko atraižas, jis kirpdavo ir siūdavo. Medžiagos
vadinosi keistai, ir anais, Glosterio miesto siuvėjo, laikais buvo labai
brangios.

Kad ir kokiais prabangiais šilkais rengdavo kitus, pats jis buvo la-
bai labai neturtingas – senūčiukas su akiniais, įdubusiais skruostais,
išklaipytais pirštų sąnariais, apsivilkęs visiškai nudėvėtais drabužiais.

Jis labai mokėjo taupyti
medžiagas – tai matėsi iš
nuokarpų ant stalo: jos buvo
siaurutės ir trumputės. „Per
menkos, kad kas nors išei-
tų, – nebent liemenaitės pe-
lėms“, – šyptelėdavo siuvėjas.

Vieną žvarbią šaltą dieną,
prieš pat Kalėdas, siuvėjas
ėmėsi siūti Glosterio merui
švarką iš vyšninės spalvos

standaus šilko, išsiuvinėto našlaitėmis ir rožėmis, ir kremo spalvos atlasinę liemenę, apvedžiotą gazu ir žaliu šukuotinių vilnų audiniu.

Siuvėjas plušo nepakeldamas galvos ir kalbėjosi pats su savimi. Jis išmatavo šilko gabalą ir visaip jį sukaliodamas sukirpo didelėmis žirkėmis. Ant stalo draikėsi krūva vyšninės spalvos atraižėlių.

„Nei iš ilgio, nei iš pločio – nieko neišeis. Tik pelėms gobtuvėliai ir gal dar raišteliai! Pelėms!..“ – ištare sau Glosterio siuvėjas.

Kai už siaurų švininių lango rėmų ėmė kristi snaigės ir beveik sute-
mo, siuvėjas baigė dienos darbą. Ant stalo liko sukirpto šilko ir atlaso gabalai.

Švarkui pasiūti jų buvo paruošta dvylika, o liemeni – keturi. Greta gulėjo antkišeniai, rankogaliai ir sagos. Švarko pamušalas turėjo būti iš gražios geltonos taftos, o liemenės sagų kilpelės – iš vyšninių siūlų pynutės. Viską bus galima susiūti rytoj iš ryto, nes viskas tiksliai išmatuota, visko pakanka – trūko tik vienos vienintelės vyšninių šilko siūlų pynutės kilpelei.

Jau patamsyje siuvėjas patikrino, ar gerai uždaryti langai, užrakino duris, įsimetė raktą kišenėn ir išėjo –

mat dirbtuvėlėje jis nenakvodavo. Naktimis joje išvis nieko nelikdavo, tik... rusvakailės pelytės, kurios patekdavo vidun be jokio rakto!

Mat visuose senuose Glosterio miesto namuose po mediniais skydeliais yra slaptų durelių, stačių laiptukų ir vingiuoja siauri koridorėliai, kuriais iš vieno namų į kitus bėgioja pelės. Jos, nė neišeidamos į gatvę, gali apkeliauti visą miestą.

Taigi siuvėjas išėjo iš dirbtuvėlės ir per sniegą nugurgždeno namo. Gyveno jis prie pat kolegijos, gre-

timame name. Tas namas buvo visai nedidelis, tačiau siuvėjas įstengė nuomotis jame tik virtuvę – toks jis buvo neturtingas.

Siuvėjas neturėjo šeimos – tik katiną vardu Smilius.

Kol siuvėjas būdavo darbe, Smilius vienas šeiminkaudavo namuose. Jam, galima sakyti, irgi patikdavo pelės, nors jų apsiausteliams jis niekad nebūtų palikęs anei skiautelės!

– Miau! – pasisveikino katinas, kai siuvėjas pravėrė duris. – Miau!

Siuvėjas jam atsakė:

– Smiliau, mes tuoj praturtėsime, bet dabar aš kaip ant siūlo pakabinatas. Paimk šį pinigėlį (tai mūsų paskutinis keturpensis), Smiliau, ir molinę puodynėlę. Už vieną

